

14.11.2018

Eduskunta
SiV@eduskunta.fi

Asia: HE 96/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä

Lain tavoitteena on edistää maahanmuuttajien työllisyyttä, osallisuutta, hyvinvointia ja terveystä, jotka saavutetaan OAJ:n näkemyksen mukaan parhaiten koulutuksella. Kielikoulutuksen merkitys kotoutumisessa on erittäin tärkeää.

Kasvupalvelu-uudistuksen myötä, johon kotoutumislakikin kuuluu, TE-toimistot lakkaavat, ja palvelujen järjestäminen siirtyy maakunnille. Ne valitsevat kilpailutuksen perusteella palveluntuottajan. OAJ:tä huolettaa virkavastuun hajautuminen eri tahoille. Muutos ei todennäköisesti suju ongelmitta. Miten samalla taataan palveluntuottajien osaava henkilöstö?

Maakuntauudistuksen yhteydessä tehtävä kasvupalvelu-uudistuksen rahoitus on yleiskatteellista, joka ei ole korvamerkittyä. Samaan aikaan maakunnan on järjestettävä sosiaali- ja terveystalvet tietyn laajuksena. Sosiaali- ja terveystalvelujen perusoikeuslottuvuus vaikuttaa todennäköisesti siihen, miten paljon kukin maakunta osoittaa resursseja kasvupalveluihin. Yleiskatteellisen rahoituksen varassa olevien talvelujen saatavuus tulee mitä ilmeisimmin vaihtelemaan suurestikin eri maakunnissa. Tämä murentaa henkilöiden tasa-arvoista kohtelua. Kotoutumisen osalta yleiskatteelliseen rahoitukseen siirrettäisiin tällä hetkellä kunnille korvatut erityiskustannukset ja tulkkaus.

Jatkossa kasvupalveluja, myös kotoutumiskoulutusta voisi järjestää vain yhtiömuotoiset tahot. Oppilaitosten on perustettava yhtiöitä pysyäkseen kilpailussa mukana. Oppilaitoksissa on pätevä ja osaava henkilöstö. Juuri tätä resurssia pitäisi hyödyntää laadukkaan talvelun turvaamiseksi. Kotoutumiskoulutus samoin kuin kasvupalvelukoulutus on siirrettävä työ- ja elinkeinoministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön luontevaksi osaksi koulutusjärjestelmää. On syytä määritellä valtakunnalliset kriteerit kotoutumiskoulutuksen kilpailuttamiseen, jotta laatu varmistetaan.

Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaukseen tulee ottaa mukaan koulutetut opettajat yhteistyössä työvoima-asioista vastaavan tahon kanssa. Kotoutumissuunnitelmien sekä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen on otettava mukaan aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystalvelun opettajat.

Moniin vastaanottokeskuksiin on palkattu ohjaajia. Vapaaehtoistyöntekijöillä on ollut oma panoksensa toimintaan. Lakia tulisi muuttaa siten, että vastaanottokeskuksiin palkattaisiin opettajia ohjaajien sijasta tai veloitettaisiin vastaanottokeskuksia

14.11.2018

tekemään yhteistyötä paikallisen aikuiskoulutuksen järjestäjän kanssa. Kotoutumisen edistämiseksi alle kouluikäiselle varhaiskasvatus on merkittävää.

Myös oleskelulupaa ja rekisteröintiä odottavien alle kouluikäisten pitäisi päästä pedagogiseen varhaiskasvatukseen samalla tavalla kuin kouluikäiset pääsevät perusopetukseen. Perusopetuksen valmistavan opetuksen tulisi olla maahanmuuttajataustaisen lapsen ja nuoren subjektiivinen oikeus.

Oman äidinkielen opiskeleminen edistää kaiken muun oppimista. Oman äidinkielen opiskelu pitäisi aloittaa jo varhaiskasvatuksessa ja jatkua toiselle asteelle oppijan oikeutena.

Ammatillisessa koulutuksessa suomen ja ruotsin kielen opetuksessa on tärkeää, että sitä tarjotaan riittävästi. Tämä on huomioitava rahoituksessa ja lähiopetuksen määrässä.

Korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien suomen / ruotsin kielen opiskelu on varmistettava joko tutkinnon suorittamisen yhteydessä osana tutkintoon johtavaa koulutusta tai tutkinnon suorittamisen jälkeen noin vuoden kestävillä kieliopinnoilla. Oleskelulupien on tuettava tätä kielikoulutusta.

Kotouttamislain toimeenpanon vaikuttavuuteen ja seurantaan on panostettava.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Päivi Lyhykäinen
erityisasiantuntija